

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Att.: og@sm.dk

København, den 13. januar 2022

Vedrørende udkast til ændring af bekendtgørelse om råd på det sociale område.

Ved brev af 22. december 2021 har Social- og Ældreministeriet fremsendt udkast til ændring af bekendtgørelse af om råd på det sociale område og anmodet om Red Barnets eventuelle bemærkninger til udkastet.

Det bemærkes indledningsvis i brevet, at de foreslåede ændringer er et resultat af aftalen mellem regeringen og et bredt flertal af partierne i Folketinget – Børnene Først – fra den 11. maj 2021, hvor det blev besluttet, at børnene skal have en stærkere stemme i den offentlige debat og i rådgivning af regering og Folketing, og at Børnerådets sammensætning og opgaver som led heri skal nytænkes.

Svækket uafhængighed i udpegningen af rådets medlemmer

Efter de gældende regler i retssikkerhedslovens § 88 er Børnerådet uafhængigt. Rådsmedlemmerne udpeges af social- og ældreministeren blandt kandidater indstillet af organisationer og foreninger med opgaver på børneområdet.

Med den foreslåede nye udpegningsprocedure (bekendtgørelsens § 15, stk. 3) vil ministeren blot have *mulighed* for at bede om indstillinger fra sådanne organisationer, men indstillingerne vil ikke være bindende for ministeren. Det fremgår også af bekendtgørelsens § 16, stk. 3, at ministeren ved frafald blandt de udpegede medlemmer udpeger et nyt medlem, og det er ikke noget krav, at nye medlemmer skal udpeges blandt de indstillede kandidater.

Efter Red Barnets opfattelse risikerer denne ændring i udpegningen af medlemmer til Rådet alt andet lige at svække Rådets uafhængighed. Red Barnet kan ikke umiddelbart aflæse begrundelsen for den påtænkte ændring i udnævnelsesproceduren. Man leder forgæves efter de forhold, som kan begrunde processen.

Efter Red Barnets opfattelse risikerer vi, at den foreslåede procedure repræsenterer et tilbageskridt, når det kommer til at sikre, at Børnerådet i sin sammensætning afspejler det arbejde, der pågår for at styrke børn og unges rettigheder. Endelig skal Red Barnet særligt fremhæve vigtigheden af, at Børnerådets medlemmer rekrutteres på en måde, som styrker Rådets evne til at fungere som vagthund i forhold til regeringen og Folketinget. Allerede ved revisionen af bekendtgørelsen om Børnerådet i 2012 gjorde vi opmærksom på vigtigheden af, at Børnerådet fik en sammensætning, som kunne styrke Rådets evne til handle uafhængigt. Den foreslåede ordning styrker ikke Rådet i rollen som vagthund.

Fjernelse af henvisninger til de emner/kompetenceområder, som findes i Børnekonventionens gennemgang af børns rettigheder

I den gældende bekendtgørelse for Børnerådet anføres en række emner/kompetenceområder, som en del af det faglige grundlag for Børnerådets arbejde og krav til rådsmedlemmerne faglighed. I udkastet har man erstattet de gældende emneord/kompetenceområder med mere ubestemte ord, der svækker den mere ordrette henvisning til børnerettighederne, som de fremgår af konventionen. Samtidig har man ændret proceduren for udpegning af mulige medlemmer af Børnerådet. Endelig har man besluttet, at fremtidige medlemmer skal udpeges i kraft af deres viden om forskellige aspekter af børns liv, herunder:

- leg
- læring
- dannelse
- udsathed
- funktionsnedsættelser
- psykisk sårbarhed
- ungdomskultur
- og medborgerskab

Efter Red Barnets opfattelse kan ovennævnte kriterier for udnævnelse af medlemmer af Børnerådet være gode, relevante pædagogiske samtaleemner for et organ, som skal arbejde med børn og deres udfordringer. Og nogle af dem kan også ret enkelt ind fortolkes i de gældende Børnekonventions-bestemmelser. Men den skitserede udvælgelse forekommer ikke at sikre, at rådsmedlemmerne har de nødvendige faglige kvalifikationer. Det er ikke hensigtsmæssigt, at man i denne del af revisionen har valgt at fjerne en række af de bestemmelser i Rådets bekendtgørelse, som rent sprogligt henviser mest direkte til Børnekonventionen og de konkrete rettigheder, som de kan læses i konventionen. Vi er særligt i tvivl om det velbegrundede i, at der i udkastet ikke længere er krav om, at medlemmerne skal have *faglige* kompetencer i forhold til børns retsstilling.

Det er beklageligt, at man på den måde risikerer at gøre det sværere for Rådet at benytte konventionen som afsæt for fortalerarbejdet og dokumentation af børns forhold og rettigheder. Hidtil har konventionen på mange måder tjent som svar på, hvorfor – og hvordan - børns rettigheder skal styrkes. Fremover bliver det sværere at holde konkrete børnerettigheder op som målsætninger/svar i det fremtidige børnerettighedsarbejde.

Børnerådet har blandt sine vigtigste opgaver at rådgive Folketinget, embedsmænd, myndighedspersoner i det hele taget og praktikere og forskere. Det forudsætter, at Rådet har et højt fagligt niveau, som gør det muligt at indgå i den offentlige debat om børns forhold og rettigheder - og hvad der er til barnets bedste – på linje med andre sagkyndige aktører.

Efter den gældende bekendtgørelse om Rådet skal rådsmedlemmerne have ”indgående indsigt og faglig kompetence” i mindst et af de i bekendtgørelsen nævnte kompetenceområder. Efter udkastets § 15, stk. 3, vil man nu sænke kravene til medlemmernes faglige ekspertise, idet der alene vil være krav om, at medlemmerne har ”viden om forskellige aspekter af børns liv” – som nævnt nederst side 1.

De etiske retningslinjer (cf. bekendtgørelse nr. 1367 af 20. december 2012, Etiske retningslinjer for medlemmer af Børnerådet), stiller også som krav, at medlemmerne har et *fagligt* kendskab til rådets

kompetenceområder. I udkastet til nye etiske retningslinjer har man slettet ordet "faglig" fra beskrivelsen. Ved at fjerne ordet "faglig" opnår man efter Red Barnets opfattelse, at man nu ikke længere skal sikre sig, at medlemmerne har en fagspecifik "professionel" viden på området, men reelt kan nøjes med en slags "generalister" med en bred viden om samfundsforhold – men uden den dybere fagligt baserede indsigt i børns liv og deres rettigheder.

Der bør efter Red Barnets opfattelse fortsat stilles krav om kvalifikationer og faglige kompetencer på mindst samme niveau som efter de gældende regler og praksis.

FN's Børnekomité har gennem årene opfordret Danmark til at etablere en uafhængig, national institution med den opgave at monitorere forholdene – juridisk og i praksis – for børn i Danmark. I Red Barnet har vi støttet behovet for en uafhængig national institution og argumenteret for, at Danmark får et egentligt børneombud. Skiftende regeringer har peget på Børnerådet som en vigtig sagkyndig spiller, der kan medvirke til at udfylde denne funktion.

På den baggrund finder Red Barnet ikke, at man kan eller bør svække Børnerådets faglige ekspertise og juridiske uafhængighed.

Forslag til bevarelse af den gældende § 15, stk. 3, om udvælgelse af nye rådsmedlemmer.

Efter Red Barnets opfattelse bør man bevare den gældende bekendtgørelsens § 15, stk. 3, hvoraf det fremgår, at nye "Medlemmer udpeges i kraft af deres **indgående indsigt i og faglige viden** (vores fremhævnings) om børns rettigheder, og forskellige aspekter af børns liv, herunder (...)".

Videre skal vi opfordre til, at regeringen genindfører de konkrete henvisninger til børns rettigheder, som de kan findes i bekendtgørelsens § 15, stk. 3:

I modsætning til forslaget "liste" er det tydeligt at se sammenhængen mellem de "tidligere" emner og Børnekonventionens liste over rettigheder:

- Børns opvækst og udvikling (BK art. 2)
- Børns skoleliv (BK art. 28)
- Børns kultur- og fritidsliv (BK art. 29)
- Børns sundhed (BK art. 24)
- Børns retsstilling (BK art. 2, 3 5,6,7,8,9, m.fl.)
- Børn med særlige behov. (BK art. 23)

Efter Red Barnets opfattelse er denne liste over rettigheder – og dens sammenhæng med Børnekonventionen - betydeligt klarere end den foreslåede liste over mere ubestemte emnegrupper.

Red Barnet foreslår, at denne liste genindføres i Rådets bekendtgørelse.


Forslag om et Børne- og Ungepanel og et repræsentantskab til Børnerådet.

I aftalen mellem regeringen og en række partier i Folketinget – Børnene Først – enedes man blandt andet om, at børnene skal have en stærkere stemme i den offentlige debat og i rådgivning af regering, og at det blandt andet skal ske gennem etableringen af et nyt fast børne- og ungepanel i Børnerådet og en nytænkning af Børnerådets sammensætning og opgaver. Videre aftaltes det, at Børnerådet skal have et repræsentantskab, hvor der sikres repræsentation fra De Anbragtes Vilkår, Danske Skoleelever og Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF), og der skal arbejdes med inddragelse af børn mere bredt i Børnerådets arbejde.

Red Barnet støtter forslaget om at skabe en platform, hvor børn og unge får lettere ved at komme til orde – hvor der ikke skal være for lang afstand til beslutningstagere, når børnene vil gøre deres meninger gældende. Det anføres imidlertid ikke, hvordan samarbejdsrelationer og kompetenceforholdene tænkes i praksis – mellem Børnerådet og det kommende Børne- og Ungepanel. Red Barnet finder, at det ville have været hensigtsmæssigt, om man havde udarbejdet et forslag på dette område også.

Endelig skal Red Barnet påpege, at det forekommer meget løst, når man i udkast til ny bekendtgørelse om Børnerådets arbejde, § 17, stk. 2, når 4, indskrænker sig til at skrive, at "Regeringen kan efter behov rådføre sig med Børnerådet." Efter Red Barnets opfattelse kalder det på spørgsmålet, hvem, der afgør, hvornår regeringen har behov for sagkyndig rådgivning på et område. Det bør tværtimod fremgå, at Børnerådet af egen drift kan afgive responsa om lovforslag m.v., som har betydning for børn liv og rettigheder.

Med venlig hilsen



Janne Tynell

Stedfortrædende Generalsekretær